

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Даниела Христова Тасевска,
Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий”,
Философски факултет, Катедра „Психология“
на дисертационен труд
**за присъждане на образователната и научна степен „доктор”,
по професионално направление 3.2 Психология (Педагогическа и
възрастова психология)**

Автор: Панайота Бизпу

Тема: **Личностни качества на съвременния учител**

Научен ръководител: доц. д-р Мария Мутафова

Кандидатката за придобиване на научна и образователна степен „доктор“ Панайота Бизпу представя дисертация посветена на интересна и значима тема, свързана с необходимостта от научно изследване на личностните качества на съвременния учител, като фактор за успешно осъществяване на целите на образователната институция.

По своята проблемна насоченост дисертационното изследване има дефинитивни параметри с **интердисциплинарен характер**, обхващащи предметната област на научните раздели психология на личността, психология на възпитанието и психология на учителския труд. Посочените съдържателни области са подходящо зададени в аналитичното търсене на динамиката на взаимовръзките им.

Актуалността и значимостта на дисертационния труд са конкретно и прецизно аргументирани във Въведението (с. 4 - 6).

Основната идея в дисертационния труд е разработена на базата на **дейностния подход**, тоест в процеса на конкретно организирана дейност в учебните часове, при която има както външни (образователната среда), така и вътрешни личностни фактори (индивидуалната личностова структура), учителят поставя и постига своите професионални цели, относно:

- придобиване на полезни знания;
- придобиване на основни умения за адаптиране към училищна, социална, икономическа и културна среди;
- придобиване на умения за екипно и самостоятелно обучение;

Концептуалната рамка на дисертационния труд е представена в **първата основна глава „Теоретични прегледи“** (Глава първа, с. 7 - 72). Структурно тя е разгърната в подглави, ангажирани относително автономно с интерпретацията на основните величини, включени в предмета на изследването. В тази връзка фокус на глава първа е анализа на дефинитивните параметри на **факторите, влияещи върху поведението на учителите в класната стая**. Техните разновидности са прецезирани, чрез представянето на психологопедагогическите механизми, включени в реализирането на образователния процес, както и разпознати като специфика и организация на педагогическото взаимодействие. Компетентно, ползвайки специализирани източници по темата, Панайота Бизпу разкрива своите **оригинални идеи относно връзката между общите образователни принципи и личността на съвременния учител**. Докторантката успешно изследва една възможна феноменология на конструкта ефективните педагогически като разширява интерпретативната рамка, **откроявайки значението на личностните качества на учителя в процеса на обучение на деца със специални образователни потребности**. Несъмнено този аспект на анализ обогатява теоретичния модел на дисертационната разработка и повишава неговия научно-изследователски потенциал.

Глава втора „Програма за изследване“ (с.73 - 89) представя проекта и методическата организация на самото експериментално изследване. Оценявам този компонент от дисертационния труд, с приносен заряд към изследователската методология за педагогическата психология, защото по своя замисъл същият е разгърнат в доказването на четири работни хипотези и осъществен чрез решаването на задача за откриване на зависимостта между **самооценката на личностните черти на съвременните учители**, които работят с деца със специални образователни потребности и начина по който оказват те влияние върху изпълнението на преподавателските им задължения.

Извадката изследвани лица обхваща 120 учители, живеещи в различни градове / села в Северна Гърция. Минималната отчетена възраст е 24 години, а максималната - 48 години. По пол разпределението е - 24 броя мъже, а 96 броя жени. Изследването е проведено през май 2017 г. В методическият инструментариум са включени два личностни въпросника - Е. Р. Q. (Личностен въпросник на Айзенк) и F P I – R (Многофакторен личностен въпросник). Структурата на изследването е разработена адекватно на обект, предмет, целите и задачите. Получените данни са коректно обработени чрез Статистически пакет за социални учени.

В Глава трета **„Анализ на резултатите Представяне и анализ на резултатите от изследването“** (с. 90 - 138) констатирам, че анализът на резултатите от проведеното психологично изследване е задълбочен и компетентно осъществен. Използваната визуализация посредством графично и таблично онагледяване подпомага възприемането на данните и задълбочава разбирането на зависимостите между изследваните явления.

Дисертационният труд завършва със съществено по съдържание и детайлизирано написано **Заклучение**.

Оценявам текста в тази част от дисертационния труд като адекватно на извършените анализи обобщение на резултатите от теоретико-емпиричното изследване.

Считам, че докторанката е успяла да докаже убедително хипотезите си, в съответствие с поставените цели и задача. Нейната личностна, професионална, научна и приложна ангажираност с темата на дисертационния труд, превръща самия труд в смислено послание към всички учители на деца със специални образователни потребности.

По отношение на езикова култура, боравене с понятията и категориите от психология на личността, психология на възпитанието и психология на учителския труд, цитиране и позоваване на автори – трудът е добре издържан.

Изразявам съгласие със самооценката на Панайота Бизпу относно Справката за приносите ѝ по темата на дисертацията.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ искам да изкажа собствената си личностна и професионална удовлетвореност от прочита на дисертационния труд „**Личностни качества на съвременния учител**“ написан от Панайота Бизпу и заявявам позиция с положителен вот за присъждането ѝ на научната и образователна степен „доктор“.

01.03.2020 г.

Велико Търново

Член на научно жури:

проф. д-р Д. Тасевска